

Effektrapport

2023

SOS
BARNBYAR

Innehåll

- 3 Ledare
- 4 Det här gör vi
- 7 Globala insatser
- 8 Effektmål
- 21 Projekt
- 28 Globala målen
- 29 Resurser
- 33 Hur vi jobbar
- 36 Strategier
- 39 Avgränsning

Utgivare

SOS Barnbyar i Sverige

Redaktör

Johanna Perwe

Art director

Christopher Hansby Reis

Medgivande till alla fotografier från SOS Barnbyars verksamhet finns i organisationens interna bildbank. Alla bilder är fotograferade av SOS-personal om inget annat anges. Namnen på barnen är ändrade av integritetsskäl.

Fakta: Om rapporten

Den här rapporten visar hur våra olika insatser tillsammans bidrar till vår målbild; att inget barn ska växa upp ensamt. Den görs årligen och riktar sig till alla de olika givare och partners som gör vårt arbete möjligt. Nyckeltalen som redovisas är baserade på data från 2023. Men de är alla en effekt av en rad insatser som gjorts under många års tid; från det förebyggande arbetet med att

stärka familjer, samhällen, barns utbildning och sjukvård, till att ett enskilt barn – som förlorat allt – får växa upp i en stabil familjemiljö. Vilka insatser som görs var är olika beroende på hur behoven ser ut. Men den långsiktiga positiva effekt vi vill ge barn är densamma, oavsett var i världen vi verkar.

Paradigmskiftet som ökar effekten

Som medlem i Giva Sverige upprättar vi årligen en effektrapport så att du som givare ska kunna se hur din gåva gör nytta utifrån det problem vi är satta att lösa – det vill säga att inget barn ska växa upp ensamt. I effektrapporten redovisar vi vilka effekter vårt arbete nått i den riktningen, baserad på SOS Barnbyars förändringsteori om vilka insatser som gör störst skillnad för barn och unga i utsatthet. **Med oss har vi 75 års erfarenhet och expertis av att ge barn en trygg uppväxt.**

För att kunna mäta dessa effekter följer vi olika nyckeltal över tid. Exempelvis redovisar vi grad av integrering i lokalsamhället för att ta reda på om barnen som växer upp i vår omsorg har tillgång till de skyddsnet och samhällsstöd de har rätt till. Ett annat är att ta reda på förändring av pappors attityder gentemot hushållsarbete, så att fler barn ska kunna växa upp i ett tryggt och jämställt hem. Bland annat.

Nyckeltalen ger oss också insikter för att kunna fatta strategiska beslut. Till exem-

pel vet vi idag att effekten blir högre, ju tidigare insatsen sätts in. Och att det finns ett samband mellan hur stabilt ett samhälle är och ett barns chans att få växa upp i trygghet. I ett fungerande och starkt samhälle står både barn och familjer stadigare när katastrofen väl inträffar. **Därför har vi intensifierat vårt förebyggande arbete**, eftersom det ger barn och familjer får en mer solid grund att stå på, idag och imorgon.

Vi vet också att för att kunna göra som störst nytta behöver vi rikta våra medel där behoven är som störst. Därför ser vi nu ett viktigt paradigmskifte i branschen. Det stöd som tidigare förmedlades genom fastlåsta, öronmärkta medel har nu övergått alltmer till en flexibel, behovsstyrd finansiering. Med det skiftet tror vi också att vi kan nå som störst effekt.

Stockholm i september 2024

Anna Ernestam
Generalsekreterare

I ett fungerande och starkt samhälle står både barn och familjer stadigare när katastrofen väl inträffar.

Det här är SOS Barnbyar

Därför finns vi

Idag växer 1 av 10 barn upp utan sin familj, övergivna och försummade eller tvingade att leva under svåra förhållanden, utan det stöd de behöver för att kunna förbereda sig för framtiden. Effekterna av detta blir ofta livslånga och skapar en ond cirkel som upprepar sig i generation efter generation.

Det här gör vi

Vi är världens största barnrättsorganisation för barn som förlorat förälders omsorg eller riskerar att göra det. Vi arbetar lokalt i över 130 länder med en mängd insatser inom fyra områden; alla med det övergripande syftet att ge barn och unga förutsättningar att forma sitt liv och bidra till en hållbar framtid för sig själva och sina samhällen.

Barn får en trygg uppväxt genom hela barndomen

Vi stöttar familjer så att de inte splittras.

Barn som är ensamma får en familj.

Unga får stöd i övergången till vuxenlivet.

Vi påverkar regeringar och beslutsfattare.

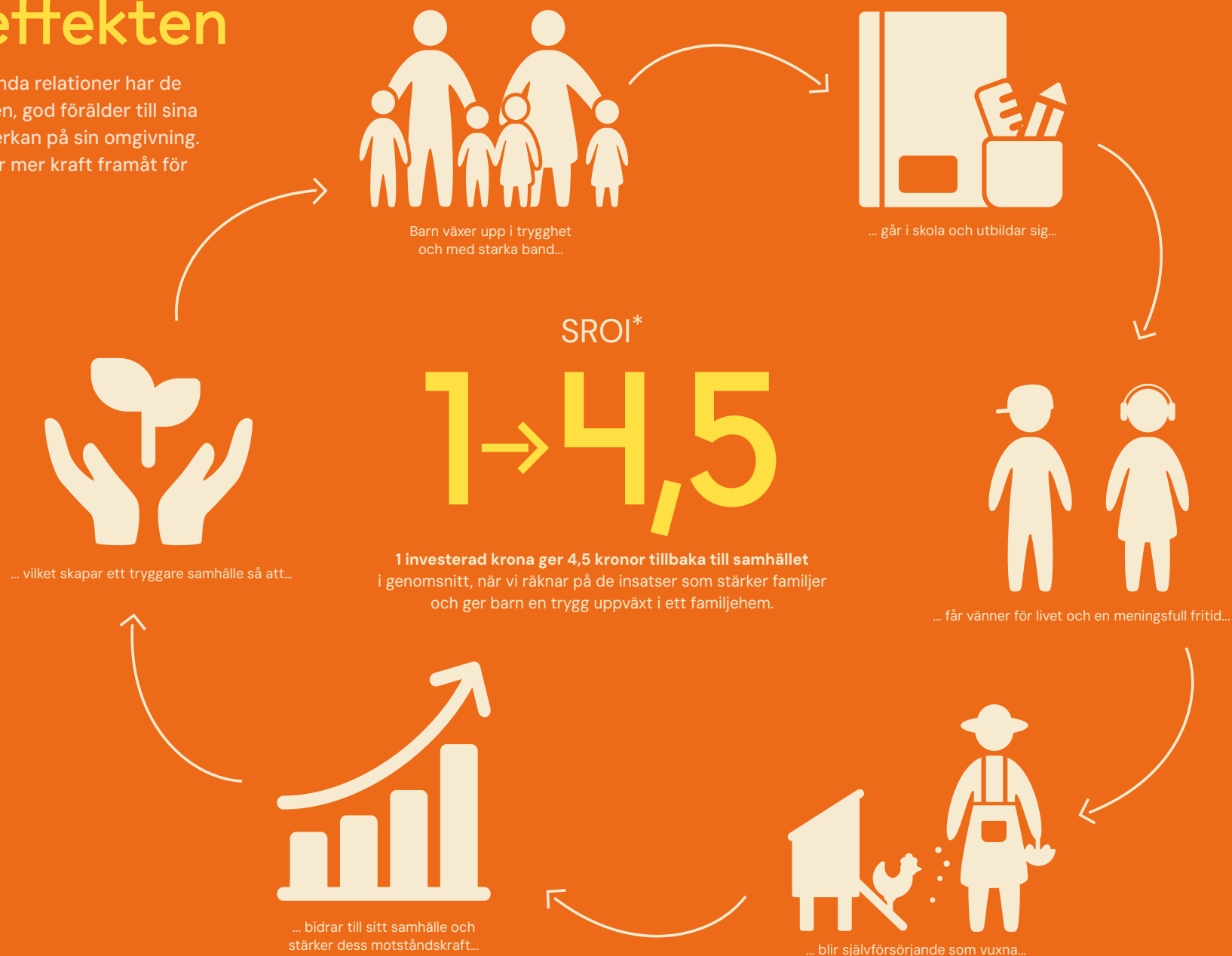
Förändringsteori

Omsorgseffekten

När barn växer upp med nära, sunda relationer har de större chans att bli en trygg vuxen, god förälder till sina egna barn och har en positiv inverkan på sin omgivning. Den effekten blir starkare och ger mer kraft framåt för varje generation.

Vi kallar det omsorgseffekten.

*Social return on investment är ett mått på hur stor nytta en investering i att stödja människor i utsatthet innebär för ett samhälle, dvs en jämförelse mellan programmets totala kostnad och den förväntade ekonomiska nyttan för individ, familj och samhälle våra insatser ger. Den här beräkningen är baserad på 18 länder inom SOS Barnbyars federation (75 years of impact, SOS Children's Villages, 2024).

Så här många nådde vi globalt

Så här tolkar du siffrorna

Alla siffror på detta uppslag omfattar SOS Barnbyars globala verksamhet 2023, inte bara den svenska. Denna data kommer från SOS Barnbyars internationella programdatabas. Rapporten i övrigt handlar specifikt om vad SOS Barnbyar i Sverige bidragit till under året.

561 805

barn och vuxna stöttades genom familjestärkande insatser.

78 903

barn och unga, som saknat omsorg, fick en plats att kalla hem.

262 471

barn och vuxna nåddes av våra sjukvårdsinsatser.

356 318

stora och små kunde gå i skolan och få en utbildning.

1 385 800

barn och vuxna nåddes av våra katastrofinsatser.

Under hela året tog vi kampen för barns rättigheter.

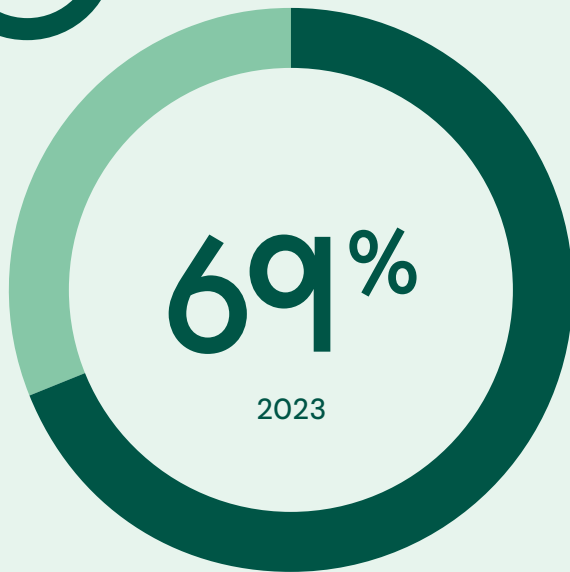
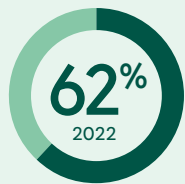
Effektmål

1.

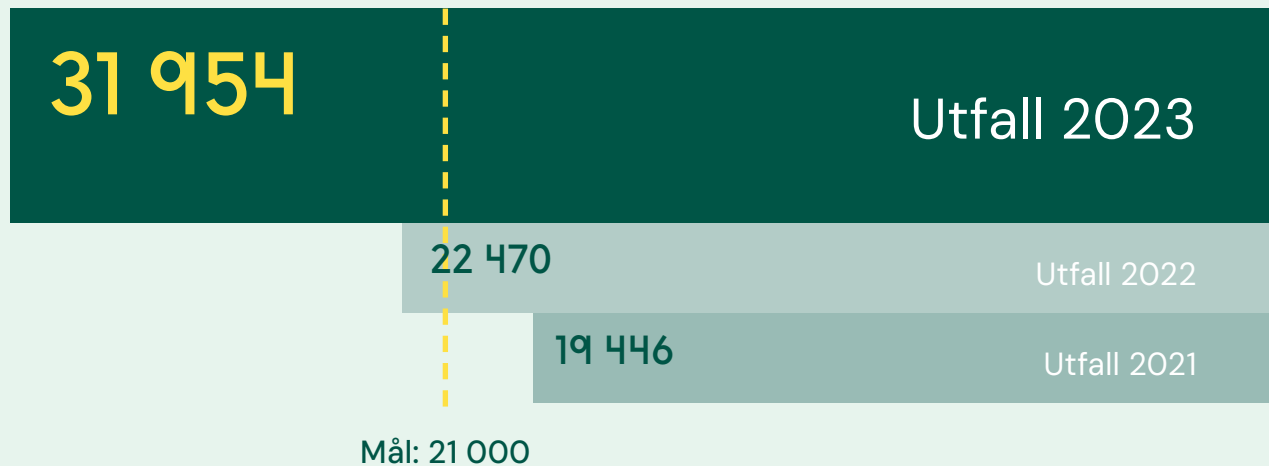
Familjer och samhällen stärks i syfte att uppfylla barns rätt till en trygg uppväxt och förhindra familjesplittring.

För att barn inte ska behöva separeras från sina föräldrar är det förebyggande arbetet avgörande. Det innebär bland annat att vi under året stöttade pappor i sin föräldraroll, etablerade sparlånegrupper som stärker familjers ekonomier och har påverkat lagar där barns bästa alltid kommer först.

av hushållen var självförsörjande när de skrevs ut från programmet (mål 70%)

Barn och vuxna fick familjestärkande stöd

Exempel på insatser från året

- Vi har fortsatt arbetet med att etablera Active fatherhood i flera partnerländer under året, så som Bolivia, Togo och Moçambique. Det har lett till minskat våld mot kvinnor och barn, mer närvarande fäder och mer jämställda familjerelationer. För att stötta utrullningen i ytterligare länder har SOS Barnbyar i Sverige, med stöd från Forum CIV, dessutom finansierat produktionen av en e-learning för metodiken – om jämställdhet, genusnormer och maskulinitet. Se sidan 25.
- För att stötta social och emotionell utveckling hos små barn och deras vårdnadshavare har vi i Bolivia etablerat Peppy Pals – en metod inom området mental hälsa och psykosocialt stöd. Läs mer om det arbetet på sidan 27.
- 80 vårdnadshavare i Ghana har fått stärkt kunskap i hur man kan hushålla med, och öka, sina resurser. Under året organiserades tolv sparlånegrupper på sex platser i landet med fokus på just dessa frågor. I varje grupp ingick 15 personer, varav ett tiotal kvinnor, där de fick kunskap och verktyg att komma i gång med ett sparande.
- I Bangladesh, där årliga monsuner regelbundet orsakar översvämningar, anordnas utbildningstillfällen för att stärka föräldrars och lokala samhällens beredskap och förmåga att hantera naturkatastrofer och nödsituationer. Dessa utbildningar syftar till att öka medvetenheten och ge föräldrar viktiga kunskaper att bättre skydda, hantera och stödja sina familjer i kris.
- I Ukraina fick 89 438 deltagare stöd på våra familjestärkande center som finns i sju olika regioner i landet. Fokus har varit på att stötta de mest drabbade familjer med barn och minska risken för familjesplittring genom psykosociala tjänster, bland annat genom individuella samtal och gruppsamtal, ekonomiskt stöd, stöd med mat och andra förnödenheter, medicinskt stöd, pedagogiskt stöd, professionella utbildningar och kurser för föräldrar samt utbildningar för tjänsteleverantörer i lokalsamhället.
- Med lärdomar från vårt arbete med familjer som kommit till Sverige på anknytning till ensamkommande fram till 2022 i ryggen, startade vi under året ett utvidgat familjestärkande program för nyanlända familjer med flera riskfaktorer och expanderade verksamheten från enbart Göteborg till att också inkludera Stockholm. AMIF beviljade oss finansiering för ytterligare en treårsperiod fram till slutet på 2025 och 47 personer fick stöd under 2023.
- För att stärka jämställdheten och familjers och kvinnors egenmakt har 170 familjer i Haiti fått information om familjeplanering och preventivmedel och 151 familjer har fått utbildning i jämställdhet och om genusrelaterat våld.
- SOS Barnbyar i Bolivia hade en ledande roll i påverkansarbetet kopplat till den nya övergripande lag för barns rätt att leva i en familj, som antogs av SOS Barnbyars internationella senat 2023 och är i enlighet med UN Guidelines for the Alternative Care of Children. Under året har SOS Barnbyar i Bolivia även lett nätverket "Joining Forces Alliance" och arbetat särskilt med barns delaktighet, bland annat genom den nationella enkäten "My Voice Matters", som lyfte fram barns röster och spreds till myndigheter i olika delar av landet. Dessutom initierades ett samarbete på kommunal nivå där tre städer samverkar för att stärka skyddet av barn genom särskilda ombud som bevakar att barns rättigheter efterföljs i enlighet med barnkonventionen.

Reflektion

Under det gångna året har vårt familjestärkande arbete uppnått betydande framgångar, med stöd till 31 954 barn och vuxna, vilket överträffar vårt mål på 21 000. Detta har framför allt uppnåtts genom ett nära samarbete med våra lokala partners, där vi stöttat dem både finansiellt och genom kapacitetsutveckling på flera områden. Denna strategi har gjort det möjligt att skala upp och bredda våra förebyggande insatser, vilket har resulterat i att vi nått fler utsatta familjer än vad som ursprungligen planerats.

Genom individuellt anpassade familjeutvecklingsplaner, som utarbetas i nära samarbete med familjerna och inkluderar barns och ungas deltagande, har 69% av familjerna även varit självförsörjande när de avslutat programmet, vilket är mycket nära vårt mål på 70%. För att uppnå vårt mål och ge familjerna de verktyg som krävs för att bli självförsörjande, är familjeutvecklingsplanerna utformade för att stärka nyckelfärdigheter och inkluderar därför yrkesförberedande insatser, utbildning inom barns rättig-

heter, psykosocialt stöd, samt utbildning i hushållshandling och familjeplanering. För att säkerställa att familjerna får fortsatt stöd efter att de lämnat våra program, arbetar vi samtidigt med att stärka uppbyggnaden av ett lokalt socialt stödsystem i samhällen där familjerna lever.

Benedicta, till höger, och hennes syskon kunde gå kvar i skolan tack vare att familjen kunde bygga upp sin grisfarm igen.

Effektmål 1

Tre grisar tog Benedicta till skolan

14-åriga Benedicta går i högstadiet. Hon bor med sina föräldrar Timothy och Lucy i ett litet samhälle i Togo. Tidigare drev familjen en grisfarm men fick det tufft ekonomiskt när alla grisar utom en plötsligt dog.

Föräldrarna gjorde vad de kunde de hade svårt att få maten att räcka till. När det blev värre, och de var tvungna att välja mellan skolvagn och mat, kunde Benedicta inte gå kvar i skolan. Hennes dröm att kunna utbildas till sjuksköterska höll på att gå förlorad.

I alla fall till dess att familjen kom i kontakt med SOS Barnbyar. Det blev en avgörande förändring.

Tack vare SOS Barnbyars familjestärkande insatser kunde de köpa tre nya grisar – som i sin tur gett upphov till ytterligare 17 grisar. Mamma Lucy hade råd att köpa en symaskin och arbetar nu som sömmerska och anlitas av invånarna i lokalsamhället att sy klänningar.

Benedicta och hennes syskon är tillbaka i skolan där hon är mycket flitig – vilket även hennes lärare intygar.

– Min skolgång hade gått förlorad om det inte vore för SOS Barnbyar. Mina syskon och jag får också stöd till böcker och annat utbildningsmaterial. Nu kan våra föräldrar försörja oss. Det betyder allt, säger Benedicta.

Lucy och Timothy fick utbildning i aktivt föräldraskap och psykosocialt stöd vilket har stärkt dem i deras föräldraroll. Föräldrarna är också del i den lokala sparlånegruppen där de sparar delar av inkomsten och även kan låna för att investera och utveckla sin verksamhet.

2.

Barn som förlorat sina föräldrars omsorg växer upp under trygga förhållanden och är integrerade i samhället och blir självständiga och oberoende vuxna.

Andel av familjehemmen som var fysiskt integrerade i lokalsamhället

19%

Utfall 2023

15%

Utfall 2022

Exempel på insatser från året

- Vi har stöttat fysisk och social integrering av sju SOS-familjer i Botswana, som flyttat från barnbyn till vanliga bostadsområden i samhället. Läs mer på nästa sida..
- Som en del i arbetet med att leda en global expertgrupp på temat Sexuell och reproduktiv Hälsa och Rättigheter (SRHR) i federationen har SOS Barnbyar i Sverige bidragit till en global studie över situationen vad gäller SRHR i våra program och för vår målgrupp med mål att utifrån identifierade brister ta fram rekommendationer och riktlinjer som federationen ska arbeta utifrån för att säkerställa alla barn och ungas SRHR.
- Vi har fortsatt stärkt arbete inom området mental hälsa och psykosocialt stöd (MHPSS) genom att implementera Peppy Pals i flera barnbyar i Bolivia, en metod som stöttar social- och emotionell utveckling hos små barn och deras vårdnadshavare. På sidan 27 kan du läsa mer om det.
- I Ghana har alla vårdnadshavare i vår alternativa omsorg genomgått en särskild utbildning om barn och ungas delaktighet för att stärka kunskaperna och färdigheterna i hur de kan involvera barn och unga i beslut som berör dem.
- I Kambodja har vi tagit fram en användarvänlig och krypterad app och webbplats där barn, unga och vuxna, på ett enkelt sätt kan rapportera in incidenter som rör skydd av barn. Informationen går direkt till de som är nationellt ansvariga för frågan, utan mellanled. Systemet – som är utformat så att varje incident och uppföljning hanteras på samma sätt och att historik och påföljder sparas – har redan förbättrat och underlättat rapportering, uppföljning och systematisering.
- I Ukraina arbetar vi för att stärka barnskyddssystemet i landet genom att säkerställa att det finns familjebaserad omsorg, som till exempel fosterfamiljer, för de barn som av olika skäl står helt ensamma. Detta görs bland annat genom kampanjer på nationell nivå för att nå fler möjliga fosterfamiljer och informera lokala partners om hur de kan utveckla och stärka familjebaserad omsorg.
- I Haiti där situationen i landet är fortsatt präglad av våld, otrygghet, skenande kostnader och brist på basvaror har barn, unga, och familjer i våra program fått stöd utifrån behov med särskilt fokus på mental hälsa och traumahantering för att hantera och bearbeta den otrygghet barnen lever i. Trots de försvårande yttre faktorerna och att skolor i perioder tvingats hålla stängt, har alla barn i vår omsorg i Les Cayes lyckats genomföra sin utbildning och fått slutbetyg.
- I Sucre i Bolivia, har barns och ungas delaktighet och skyddet av barn och unga stärkts och barnen etablerat en barnskyddskommitté.
- I Bolivia har vi även bidragit till att fler barn som stått helt ensamma kunnat flytta in hos en släkting eller annan anhörig i stället för på ett statligt finansierad institution. Ökningen genomfördes med medel som frigjordes efter att vi minskat antal barn i våra andra alternativa omsorgsformer.
- Som medlem i den nationella kommittén för utformning av gate-keeping policy i Bangladesh har vi bidragit till att utveckla det första utkastet. Detta utkast kommer att granskas av relevanta intressenter, både från regeringen och ideella organisationer, under 2024 innan det skickas till socialdepartementet för godkännande.

Reflektion

Under året har vi arbetat för att barn och unga ska växa upp under trygga förhållanden, integreras i samhället och bli självständiga och oberoende vuxna genom att bland annat stärka det lokala barnskyddssystemet, öka barns och ungas delaktighet och förbättra deras färdigheter genom utbildningar. Under 2023 var 19% av familjehemmen fysiskt integrerade i lokalsamhället, vilket innebär att vi inte nått vår målsättning på 30%. Utfallet

påverkas av flera faktorer, bland annat att en flytt kräver noggrann planering och omfattande stöd, samt många praktiska utmaningar för familjerna; som att ordna nytt boende, skolgång och att etablera samarbete med när-samhällets aktörer som det lokala styret, socialarbetare och myndigheter.

Att siffran har gått ner jämfört med de som redovisades i

effektrapporten för 2022 beror på att vi i årets uträkning använde ett annat urval länder och nu begränsat till våra fokusländer; för att få en närmare koppling mellan investering och utfall. Med samma urval länder båda åren har andelen integrerade familjehem ökat med fyra procentenheter, vilket redovisas i den här rapporten.

Integrerad barnby i Botswana

Genom ett nytt projekt i Botswana har ytterligare sju familjer stöttats i fysisk och social integrering genom flytt från en av barnbyarna till olika närliggande bostadsområden. Att integrera familjehemmen i lokalsamhället är en strategisk satsning inom SOS Barnbyar; det breddar familjernas kontaktnät och knyter dem närmare lokala stödfunktioner, nätverk och andra aktörer som kan bidra till att barnen får en stabil grund att stå på och blir en kugge i sitt samhälle. Det stöttar också barnens sociala och kulturella integrering och motverkar det stigma som samhällsplacerade barn ofta möter.

Den här barnbyn i Botswana har funnits sedan 1996. För att förbereda barnen och personalen inför flytten har de genomgått olika utbildningar, övningar och stöttats genom hela processen.

– Integreringen gör så att jag kan interagera med nya människor och också lära mig hur de lever. Jag vet, och känner redan, att jag lär mig nya saker utanför barnbyn, berättar ett av barnen från barnbyn i Botswana.

I det moderna samhället – där det lokala är globalt, och det globala lokalt – är en avskild klassisk barnby inte längre den bästa platsen att växa upp på. I den tidigare formen gjordes matinköp och planering oftast centraliserat och det fanns begränsat utrymme för familjerna att ta egna initiativ och styra sin planering. Eftersom barnbyn omslöt av en mur gick de miste om en naturlig förankring och närhet till lokalsamhället. Dessutom; på grund av att familjehemmen höll en relativt hög standard, möttes barnen ofta av missunn-samhet och avundsjuka från andra barn.

Att integrera barnbyar i lokalsamhället är därför en strategisk satsning för hela SOS Barnbyar eftersom det minskar det stigma som annars kan uppstå i en isolerad tillvaro och har flera positiva effekter på barnens liv, samtidigt som det ger familjerna större autonomi och frihet. Bostäderna och förskolan som är placerade i barnbyn kommer nu att hyras ut eller säljas, för att driva lokal insamling till SOB Barnbyar i Botswana.

Den här flickan och hennes familj som tidigare bodde i barnbyn, bor nu i ett vanligt bostadsområde tillsammans med andra familjer från staden.

Integreringen i Botswana

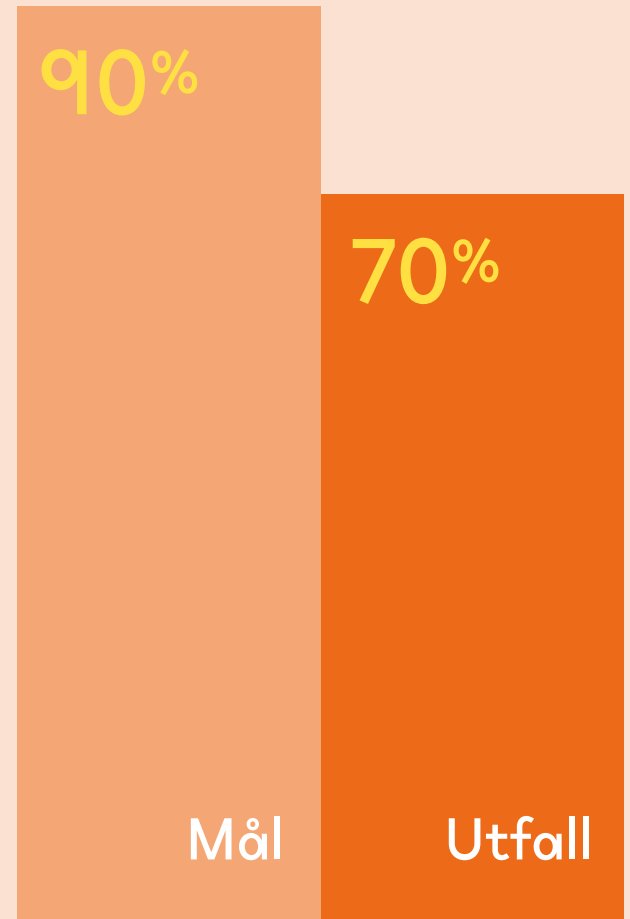
- Tidigare var två familjer integrerade, så med stödet från SOS Barnbyar i Sverige har totalt nio familjer integrerats.
- Tre av husen de flyttat in i har fått en genomgripande renovering och fyra en lättare upprustning.
- Det sociala och emotionella välbefinnandet hos barn, unga och SOS-föräldrarna har ökat i takt med att deras självständighet stärkts och de blivit en naturlig del av sitt samhälle.
- Barn och unga har blivit mer självständiga när de tagit ett större eget ansvar för sig själva och sitt liv.
- Att leva integrerat i närsamhället har gett dem en mer realistisk bild av samhället i stort.
- Förflyttningen av helhetsansvaret för hushållsbudgeten till SOS-föräldrarna har lett till en mer medveten inställning till hushållskassan – vilket leder till kostnadsbesparingar på sikt.
- De kvarvarande husen i barnbyn håller på att rustas upp för att förberedas för uthyrning eller försäljning.

3.

Fler unga vuxna blir självständiga och självförsörjande individer.

4811

unga och vuxna fick någon form av yrkesträning och -utbildning för att öka sin anställningsbarhet. Antalet inkluderar både ungdomar i vår omsorg och föräldrar i våra familjestärkande program.

70% av ungdomarna är självförsörjande när de lämnar vår omsorg

Mål

Utfall

Exempel på insatser från året

- För att underlätta den fysiska och sociala etableringen i samhället för ungdomar i våra program i Moçambique omorganiserades 67 ungdomshem och flyttades till 29 mindre hus i lokalsamhällen. Genom flytten får de en tydligare plats i sitt samhälle, tillgång till dess funktioner samt breddar kontaktnätet som kan ha betydelse för ett tryggt liv och framtid.
- I Ghana har 22 ungdomar i våra ungdomsprogram deltagit på föreläsningar om självkänsla, olika normer och värderingar samt planering. Utbildningen kompletterades av ett årligt läger där ungdomarna där de fördjupade sina kunskaper i de här frågorna.
- I Ukraina stöttade ungdomscentret i Kiev 419 deltagare med psykosociala insatser. Olika utbildningar har även bidragit till att ge ungdomarna värdefulla färdigheter och information samt möjlighet till socialisering, samarbete och interaktion med andra.
- SOS Barnbyar i Bangladesh har arbetat aktivt med barns delaktighet genom att barn och unga får bidra med synpunkter och idéer till strategiska diskussioner och är med vid större planeringsmöten, nationella ledningsgruppsmöten och barnskyddskommitté. Utöver det har SOS Barnbyar i Bangladesh organiserat sex ungdomsråd i hela landet samt utvecklat riktlinjer för hur dessa ska organiseras och drivas.
- 340 unga i Bangladesh har genomgått mentorskapsprogram för att stärka ungas anställningsbarhet genom projektet YouthCan! och 22 ungdomar har deltagit på en ledarskapsutbildning vid Bangladesh Youth Leadership Centre (BYLC).
- Vårt ungdomsprogram i Sverige mötte under året 112 ungdomar som fick långsiktigt stöd i övergången till vuxenlivet. Därutöver hade vi över tusen besök på öppet hus-kvällar som handlat om studie- och yrkesvägledning, ombudskap kopplat till myndigheter, körkortsteori, truckstudier, läxläsning, nätverk och sammanhang, psykosocialt stöd och gemenskap, ekonomiworkshop och rekryteringsträffar med företag och träffar med samarbetspartners. En satsning på psykisk ohälsa påbörjade under hösten med utbildning av personal i PM+ för att bättre kunna ge ungdomarna verktyg för att möta oro och stress. Detta ingick i en satsning med medel från ESF+ där också stöd för Supported employment och education var en del för att kunna lotsa ungdomar, som varken är i studier eller arbete, in i insatser.
- I Haiti har 32 ungdomar genomgått utbildning i stress- och traumahantering och 34 ungdomar fått utbildning i personlig utveckling, delaktighet och samhällsengagemang.
- För att öka anställningsbarheten har 37 ungdomar i Haiti fått yrkesutbildning inom skönhetsalong, byggindustrin, textilindustrin och restaurang. Nio ungdomar har börjat studera på universitet. En ungdom har startat eget företag.
- 88% av ungdomarna i Bolivia som vuxit upp i vår omsorg som skrevs ut från våra program under året kvalificerades som oberoende och självförsörjande; de övriga får vidare stöd för att öka sin anställningsbarhet. Åtta ungdomar från ungdomsprogrammet i Bolivia fördjupade sig i vad det innebär att vara en god samhällsmedborgare och om barns rätt att få växa upp i en familj, genom ett nätverk för unga som lämnar samhällsvård i Latinamerika.

Reflektion

Under 2023 har vi fokuserat på att stödja unga vuxna i vår omsorg mot självständighet och självförsörjning genom individuella utvecklingsplaner med tydliga målsättningar. Trots våra insatser har det globala ekonomiska läget skapat betydande utmaningar, vilket har påverkat vårt mål att 90% av ungdomarna ska vara självförsörjande när de lämnar vår omsorg. En osäker arbetsmarknad, med färre jobb-möjligheter för unga och ökad konkur-

rens om de tillgängliga jobben, har gjort det svårare för många av de unga att etablera sig. Samtidigt har pandemins efterdyningar fortsatt att påverka arbetsmarknaden, vilket ytterligare har försvårat deras möjligheter att hitta stabila anställningar. Trots detta har vi sett imponerande framsteg hos många av ungdomarna, och arbetet under året har lagt en stark grund för vårt fortsatta arbete.

Här stärks ungas röst

För att ungdomar i våra program ska kunna tycka till om frågor som berör dem och tillföra sina perspektiv, har de organiserat sig i ett nationellt ungdomsråd med ett 15-tal aktiva deltagare från verksamheten i Stockholm och Göteborg.

Ungdomsrådet har under året bland annat föreläst tillsammans med den nationella programenheten, presenterat sina erfarenheter och kunskaper för SOS Barnbyars styrelse, talat på EU-konferens, besökt riksdagen, skrivit förord till den kommunrapporten vi lanserade under hösten samt ringat in påverkansfrågor de vill fokusera på framåt.

Tillsammans med andra programdeltagare deltog de även vid ett utbyte i Göteborg vi anordnade tillsammans med SOS Barnbyar i Finland. Där fick ungdomarna lära känna varandra, dela erfarenheter och upplevelser, prata om övergången till vuxenlivet, lära sig om budgetering, barn och ungas rättigheter och få verktyg för att stärka sin kommunikation med andra.

Foto: Ali Nazari

4.

Barn och unga i samhällsvård ska ha samma möjlighet till en trygg barndom och övergång till vuxenlivet – som barn och unga i stort.

För att kunna påverka barn och ungas situation behöver vi ha en röst i forum och utredningar som ligger till grund till framtida lagförändringar. **Under året har vi därför fört en aktiv dialog med beslutsfattare och andra nyckelaktörer – vilket har lett till att vi nu är remissorganisation för en rad statliga utredningar som berör barn och ungas rättigheter.**

Exempel på insatser från året

→ Under året har vi skrivit remissvar för att belysa de rättighetskränkningar vår målgrupp möter, vikten av barnkonventionen och att arbeta utifrån ett barnrättsperspektiv. Bland annat har vi skrivit remissvar till en statlig utredning som handlar om en barndom fri från våld, en annan om hur väl barn och ungas rättigheter tillvaratas i Sverige och deras möjlighet att påverka frågor som berör dem, samt en som utgår från vad barn och unga med erfarenheter av samhällsvård själva uttrycker – vilket ledde till att SOS Barnbyars eftervård omnämndes som bästa praxis när den utredningen väl publicerades. Mot slutet av året valdes SOS Barnbyar in

som en av representanterna från civilsamhället till Socialstyrelsens nyinrättade Rådet för barn och unga.

→ Under året har vi även utvecklat vår interna kompetens och beredskap att stötta barn och unga som utsätts för rättighetskränkningar i Sverige. Dessutom har vi påbörjat ett systematiseringsarbete, genom att regelmässigt dokumentera och hantera de rättighetskränkningar vi dagligen möter, för att på sikt kunna bidra till att förändra system och strukturer som bättre tillvaratar barn och ungas rättigheter i Sverige. Därtill arbetar med att tillgodose och uppmuntra barn och ungas

delaktighet och synlighet i mötet med olika svenska myndighetsutövare.

→ Vi fortsätter att driva opinion och påverkan samt sprida våra lösningar på glapp i systemet för unga i samhällsvård genom att nätverka och föreläsa på exempelvis barnrättsdagarna, i Almedalen, socionomdagarna och socialchefsdagarna. Dessutom släppte vi under året rapporten *Glappet* som belyser målgruppens situation och behov, lösningar och krav samt åskådliggör de rättighetskränkningar de möter i kontakt med myndigheter som bidrar till att de ofta hamnar i utanförskap.

Effektmål 4

- Genom vårt ungdomsråd, bestående av ett 20-tal ungdomar från Göteborg och Stockholm, arbetar vi med inkludering av barn och ungas perspektiv samt delaktighet. Medlemmar från ungdomsrådet har bland annat föreläst tillsammans med den nationella programmenheten samt presenterat sina erfarenheter och kunskaper för SOS Barnbyars styrelse, talat på EU-konferens, deltagit i ett utbyte med ungdomar från Finland, bidragit till remissvar, skrivit förord till *Glappet* och ringat in påverkansfrågor de vill fokusera på framåt.
- Inom federationen har vi varit fortsatt involverade i strategiproceser i syfte att aktivt stärka de länder vi redan har ett nära samarbete med, för att förtydliga fokuset på barn och ungas rättigheter och hur de kan påverka och stärka system och strukturer på nationell nivå.

I samband med lansering av rapporten *Glappet* bjöd vi in ungdomar, politiker och sakkunniga till paneldebatt och diskussion för att prata om hur vi kan minska det glapp som idag finns mellan målgruppens behov och det stöd som samhället erbjuder.

Reflektion

Vi har gjort betydande framsteg mot vårt mål att förbättra barn och ungas situation i samhällsvård genom att etablera oss som en remissorganisation för flera viktiga statliga utredningar. Det bekräftar inte bara vår relevans och expertis i dessa frågor, utan förstärker också vår kapacitet att påverka lagstiftning och policyutveckling som påverkar barn och ungas rättigheter. Att vårt eftervårdsstöd lyfts fram som bästa praxis i en statlig utredning är ett konkret exempel på det. Samtidigt har vi genom vårt ungdomsråd och andra plattformar lyckats ge unga en direkt röst i både vår egen organisation och i bredare sammanhang, vilket är avgörande för att säkerställa att deras perspektiv integreras i beslutsprocesser och ger dem en ökad delaktighet.

Trots dessa framgångar är det tydligt att det finns kvarvarande utmaningar, särskilt när det gäller att motverka systematiska glapp i stödet till barn och unga. Våra insatser måste därför

fortsätta att fokusera på både individuella lösningar och systemiska förändringar för att säkerställa att alla barn och unga i samhällsvård får den trygga barndom och övergång till vuxenlivet som de har rätt till. Vårt arbete med att dokumentera och systematisera de rättighetskränkningar som vår målgrupp möter är ett viktigt steg mot att skapa långsiktiga strukturella förändringar. Genom att samla in och analysera data kan vi identifiera systematiska brister och använda denna information för att driva på förändringar som stärker barns rättigheter. Här har vi fortfarande en del arbete kvar att göra.

Internationellt har våra strategiska diskussioner med SOS Barnbyar i Ghana, Bangladesh, Togo, Bolivia och Senegal gått framåt. På grund av att arbetets omfattning och komplexitet har vi under 2023 enbart kommit i mål med avtalet med SOS Barnbyar i Ghana, men räknar med att få fler på plats kommande år.

Att vårt eftervårdsstöd lyfts fram som bästa praxis i en statlig utredning är ett konkret exempel på det.

När kriget hotar deras rättigheter – så stöttar vi Ukrainas barn

Kriget i Ukraina fortsätter ha allvarliga konsekvenser för civilbefolkningen, särskilt nära frontlinjen. I slutet av 2023 är 3,7 miljoner människor fortfarande på flykt i Ukraina och 4,6 miljoner har återvänt till sina hem. Framför allt barnen löper ökad risk att drabbas av sjukdomar, familjeseparation, våld och könsbaserat våld, människohandel och risk för minor. Ungefär hälften av alla studenter, nästan två miljoner, har begränsats till framför allt onlinestudier på grund av att 2 321 skolor längs frontlinjerna har stängts på grund av säkerhetsskäl.

Konflikten har också orsakat omfattande skador på landets infrastruktur. Över 1 000 km vattenledningar har förstörts vilket har lett till att det nationella vatten- och sanitetssystemet, som redan befann sig i ett kritiskt läge, är nära att kollapsa. Vi arbetar intensivt med stort fokus på säkerhet både för personal och deltagare i våra program, bland annat genom utbildning och utrustning.

Vid årets slut har vi totalt nått fler än 380 000 barn och vuxna med olika stödinsatser – i och utanför landet. Totalt har vi nu elva lokala och ett nationellt team som arbetar med att stärka barns säkerhet och skyddet av barn. Under året har vi bland annat utbildat personal, sett över och skärpt vissa rutiner och upprättat fler kanaler för visselblåsning. Särskilt fokus läggs vid säkerhet och mental hälsa, både för deltagare i programmen och personal på SOS Barnbyar.

Foto: Ksenia Borisova

Här delar vi ut surfplattor för att möjliggöra onlineundervisning för barn och unga i Ukraina.

Vår verksamhet i Ukraina har två huvudinriktningar:

Strategiskt stöd i form av påverkansarbete på olika nivåer, kapacitetsuppbyggnad i lokalsamhällen, utveckling och stöd av familjebaserad omsorg, insamling och kommunikation för att öka medvetenheten om verksamhetens behov och arbete.

Direkt/indirekt stöd som innebär ett flerdimensionellt stöd till barn och familjer där tidigare programinsatser förmedlas som humanitärt stöd, ofta i samverkan med andra lokala partners och organisationer.

Tre projekt

som bidrar till en trygg uppväxt

Trygg till världen i Togo

För att stärka flickors och kvinnors hälsa och rättigheter samt bidra till ett mer jämlikt samhälle i Togo arbetar vi på flera nivåer. För en del börjar stödet redan i mammas mage.

Genom projektet Baby Moto har vi kunnat erbjuda stöd till gravida, mammor och deras barn i flera av Togos mest avlägsna byar sedan 2017. Våra barnmorskor åker ut på terränggående motorcyklar för att nå fram med vård, mediciner och rådgivning där behovet är stort. Under året fick 895 gravida och ammande kvinnor och 1 549 barn under fem år, som levde i stor utsatthet, stöd genom Baby Moto på två platser i Togo.

22 955 ungdomar, varav 11 193 flickor, och 12 260 föräldrar/vårdnadshavare, varav 7 772 kvinnor, stärkte sina kunskaper om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter genom olika utbildningsinsatser i landet. Våra insatser att lett till att 1 516 kvinnor har valt att använda moderna preventivmedel.

731 ungdomar, varav 473 flickor, genomgick frivillig screening för bland annat HIV/AIDS. Av dessa

testades fem positivt, dvs en prevalens på 0,68%, vilka kunde inleda behandling.

Under året har vi även börjat kommunicera digitalt med ungdomar i regionen på temat sexuella och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Vi har även arbetat aktivt för att bryta tidigare könsnormer och stärka jämlikheten och involvera männen i just barnens och kvinnornas hälsa. Ämnen som berördes var våld i hemmet, könssjukdomar, amning, undernäring, mäns delaktighet och ansvarstagande för preventivmedel, samt vaccinationsprogrammets fördelar. De diskuterade även begrepp som manlighet, och vad det innebär att vara en modern man idag och hur man kan stärka sin familj genom ett konstruktivt och aktivt föräldraskap. Särskilda pappa-förebilder utsågs som skulle bidra till att engagera fler pappor i hushållsarbetet och stärka dem i sin föräldraroll.

Foto: SOS Barnbyar i Togo

1 549

barn under fem år fick stöd genom Baby Moto

Baby Moto handlar bland annat om att stärka kunskapen om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, även långt ute på landsbygden.

Baby Moto i korthet

5 971

fick direkt stöd

33 204

fick indirekt stöd

39 175

personer nådde vi totalt

Så här berättar en lokal ledare:

– Våld i hemmen är vanligt förekommande här och många hör av sig för att få hjälp. Jag fick delta i de workshops där man diskuterade manlighet och mycket imponerad av de som utsetts till pappa-förebild att driva frågan lokalt. Efteråt har jag sett stora förändringar i hur papporna hanterar konflikter. Jag har även tagit hjälp av dem och sett en färre konflikter mellan par.

En av papporna som utsetts till pappa-förebild berättar.

– Utbildningen om könsnormer och arbetsfördelningen i hemmet – som illustrerades av att kvinnan har tusen armar – gjorde starkt intryck på mig. Jag bestämde mig för att ta ett större ansvar i hemmet. Bland annat för att barnen är rena och att ta barnen till skolan. Ibland till och med lagar jag mat, något jag aldrig gjort tidigare. Sedan dess har jag sett att min hustru är öppnare och gladare. Jag uppmuntrar verkligen alla män att göra detsamma, det kommer göra familjerna mer harmoniska.

Baby Moto gav Aïssa drömmen tillbaka

Aïssa hade åkt till Nigeria för att ta ett jobb, lägga undan pengar och sedan kunna utbilda sig till sömmerska. Men när hon väl kommit till Nigeria blev hon gravid, och pappan till barnet ville inte kännas vid det. Då reste hon tillbaka hem till Togo, där hon fick bo hos sin syster. Men de hade svårt att få tillvaron att gå ihop. En socialarbetare som Aïssa kom i kontakt med, insåg att deras utsatta situation riskerade både barnets och Aïssas egen hälsa. Därför såg hon till att Aïssa fick stöd genom SOS Barnbyars Baby Moto-projekt för rådgivning, både under den resterande graviditeten, förlossningen – och tiden efter.

Tack vare att hon gick på regelbundna kontroller av sin nyfödda upptäckte de att barnet började gå ner i vikt. Aïssa fick remiss till en medicinklinik, där man såg att barnet led av allvarlig undernäring som berodde på att Aïssa inte producerade tillräckligt med mjölk. Både mamman och barnet fick behandling och

råd så att barnet skulle få i sig tillräckligt med näring.

Aïssa berättar om stödet hon fått från SOS Barnbyar och vad det betyder för henne.

– Jag var med i en föräldrautbildning där jag stöttades i hur jag på bästa sätt tar hand om mig själv och mitt barn. Jag förstår att det jag gör har betydelse för att det ska växa upp i trygghet och få en bra framtid. Därför är jag även med i det familjestärkande programmet där jag får stöd med barnomsorg. När mitt barn är inskolad kommer jag att kunna ta ett jobb inom textilindustrin i grannstaden. Mina besparingar kommer främst att användas för att bekosta min lärlingutbildning för att nå min dröm att bli sömmerska. För ett år sedan kände jag mig missmodig. Idag känner jag mig optimistisk och vågar tro på framtiden, berättar Aïssa.

Så har satsningen påverkat samhället

Efter genomförda aktiviteter har antalet besök på vårdcentralerna ökat. På ett av medicencentren har antalet förlossningar ökat från 80–90 barn i månaden jämfört med i genomsnitt 65 barn 2017. Dessutom har besöken från gravida kvinnor ökat, från cirka 60 besök år 2017 till idag cirka 100 besök, inför förlossning.

Särskilda kvinnliga mentorer/förebilder, med expertis kring sexuell och repro-

duktiv hälsa och rättigheter, har utbildat familjerna vilket bidragit till att relationen mellan föräldrar och ungdomar stärkts.

Genom satsningen på papporna har männen blivit mer delaktiga i barnens hälsa och utveckling – vilket motverkar att befästa förlegade könsroller – vilket även har en positiv inverkan på samhället på sikt.

Stärkta pappor minskar våldet

När fler pappor engagerar sig i sina barns uppväxt ökar jämställdheten, våldet minskar och fler familjer håller samman. Dessutom bidrar det till att slå hål på förlegade könsnormer och skapar fler positiva förebilder för barnen att ta efter – och därmed ett mer jämställt samhälle över tid. Det är några av effekterna från metoden Active fatherhood vi arbetat med i Bolivia, Moçambique och Togo under året.

En av de främsta orsakerna till familjeseparation är våld i hemmet, och då särskilt mäns våld mot kvinnor och barn. Dessutom finns det en stark koppling mellan upplevt våld i barndomen och att antingen bruka eller utsättas för våld i vuxen ålder. För att skydda barn, samt förebygga våld och familjeseparation nu och i framtiden, behöver fler pappor bli mer delaktiga i familjelivet. Det är vad metoden Active fatherhood går ut på.

Deltagarna leds att reflektera över genusnormer, maskulinitet, vilka sociala förväntningar som finns på män och kvinnor, och hur detta påverkar deras egna familjerelationer. Syftet är att stärka papporna i att bli mer delaktiga i sina barns omsorg och i det obetalda hushållsarbetet, för att på så vis bidra till mer jämställda familjer och samhällen. När föräldrarna delar på

uppgifterna i hemmet har vi sett att våldet minskat och jämställdheten ökat.

Metoden initierades av SOS Barnbyar i Peru och togs sedan vidare till vår verksamhet i Bolivia, Moçambique, Togo och Benin. Tillsammans med regionkontoret i Latinamerika har vi tagit fram en guide och en e-learning på flera språk för länder som vill börja använda metoden och sprider nu metoden till SOS Barnbyar i fler länder.

Utbildningen riktar sig i första hand till personal som arbetar direkt med familjer i våra program och syftet är att skala upp metoden så att pappor över hela världen på sikt ska få ta del av Active fatherhood. Produktionen har gjorts med stöd från Forum CIV.

Efter att pappa gick med i Active fatherhood har han blivit snäll mot oss. Han hjälper oss med läxorna och har slutat slå oss. Han har till och med börjat tacka oss, när vi ger honom till exempel vatten. Det hade vi aldrig trott! Vi syskon är glada över den här förändringen och är inte längre rädda för honom – eller för att be honom om något. Det är den pappan vi älskar.

12-årig flicka i Togo vars pappa deltagit i Active fatherhood

Exempel på vad projektet har lett till:

-50%

Andel män som tycker att det är kvinnans roll att ta hand om hushållet har minskat med 50%, efter att de deltagit i Active fatherhood i Moçambique (från 64% till 32%).

-58%

Andel män som anser att männen alltid ska ha sista ordet har minskat med 58%, efter att de deltagit i Active fatherhood i Moçambique (från 76% till 32%).

José vill öka jämställdheten

I en liten stad i Moçambique jobbar José med att öka jämställdheten i samhället – en familj i taget. Han jobbar med SOS Barnbyars pappaprogram Active fatherhood.

– I Active fatherhood pratar vi om jämställdhet för män och kvinnor. Inget arbete hemma är bara för män eller bara för kvinnor. Vi pratar om hur de har det hemma, säger han.

I sitt arbete möter han pappor som är en del av ett strukturellt problem. Pappor som själva uppfostrats i hem, som inte har varit jämställda.

– Vi pratar om arvet från deras pappor. Om att den uppfostran deras pappor gav dem, den negativa uppfostran, inte ska föras vidare till deras barn, säger han och fortsätter:

– En av papporna har berättat att hans pappa brukade säga att man inte får äta om man inte arbetar. Och om du inte arbetar blir du slagen. Den här pappan fortsatte på samma sätt med sina barn, men efter flera sessioner insåg han att det inte behövde vara så.

José sprider också kunskap om olika typer av våld kvinnor och barn utsätts för i hemmet. Han berättar bland annat om fysiskt våld och ekonomiskt våld. Han arbetar även för att pappor ska vara mer deltagande i hushållet.

– Männen måste också sköta hushållet. Han måste också lyssna på barnen och vara deltagande i deras utbildning och skötsel. Han måste bada dem, ge dem mat.

Programmet har resulterat i att konflikter och våld i hemmen minskar och att papporna får en ökad öppenhet och förståelse för frågor rörande genusbaserat våld och reproduktiva rättigheter. José ser stora förändringar i papporna.

– Efter den här utbildningen börjar män och kvinnor förstå varandra. De hjälps åt med hushållet, tvättar, går på promenader och till affärerna tillsammans.

Hittills är Active fatherhood implementerat i SOS Barnbyars program i Benin, Bolivia, Moçambique, Peru och Togo. Resultaten är mycket goda på individ-, familje- och samhällsnivå. Vi ser en tydlig förändring vad gäller såväl kunskap som attityder och normer, samt förändringar i männens beteende. Män som deltagit i projektet blir mer delaktiga i barnens uppväxt samt familjelivet med allt vad det innebär.

Mjukisdjur utvecklar barns känsloliv

Under året lanserade vi Peppy Pals i Bolivia. Det är en metod som bidrar till att utveckla små barns känsloliv och som stärker kommunikationen mellan barnen och deras föräldrar.

Metoden är framtagen av forskare och psykologer som uppmuntrar små barn och deras föräldrar att kommunicera med varandra om känslor, vilket bidrar till att utveckla en stark och trygg relation. Familjer som lever i extrem fattigdom, eller med andra faktorer som riskerar att begränsa barnens sociala och emotionella utveckling, kan behöva extra stöttning i det arbetet.

Peppy Pals fokuserar på att stärka fem dimensioner av barns känslomässiga

intelligens – självmedvetenhet, självhantering, ansvarsfullt beslutsfattande, social kompetens och relationsfärdigheter. Själva materialet består av en språkfri app, videos, ljudböcker, kort och mjukisdjur som uttrycker olika känslor samt ett material som stöttar föräldrars interaktion med barnet. Peppy Pals riktar sig till barn upp till 8 år och deras föräldrar och har tidigare genomförts i vår verksamhet i Ukraina med fina resultat.

Vad metoden bidragit till

Totalt stöttade vi 550 barn och föräldrar genom Peppy Pals i Bolivia. Utvärderingar visade förbättringar hos alla barn som var med i projektet, på en eller flera av dimensionerna av känslomässig intelligens. Vårdnadshavare från båda programmen uttryckte att metoden bidragit till att förbättra relationen mellan barn och föräldrar.

De lyfte betydelsen av att tidigt bli medveten om dessa frågor och vikten av att sätta gränser och scheman för lek. Att metoden är flexibel gör att den enkelt kan "översättas" till situationer i vardagslivet och de språkfria spelen gör dem lätta att förstå och kan därmed vara ett viktigt stöd till många barn världen över.

Om Peppy Pals i Bolivia

I projektet ingick både deltagare från våra barnbyar och det familjestärkande programmet. Projektet pågick från december 2022 till maj 2023 och genomfördes på flera platser i landet. Lanseringen gjordes i två steg med löpande uppföljning genom hela projektet.

Under de första månaderna utbildades medarbetarna, materialet anpassades och distribuerades samt testades på ett 80-tal barn och deras familjer. Därefter fastslogs åldersintervallet till 4–8 år innan fler deltagare anslöt. Efter projektslut följdes barnens utveckling upp med hjälp av MODEL-skalan (UNESCO, UNICEF, Brookings Institute och Världsbanken, 2017) inklusive en frågeenkät till de vuxna.

Bidraget till FN:s klimatmål för hållbar utveckling

SOS Barnbyar stärker familjer och samhällen för att bryta fattigdomsspiralen och utanförskapet. Det görs genom programmen och tillsammans med partners för att stärka utsatta familjer och att ge dem verktyg och förmågan att bli självständiga och självförsörjande. I de fall det behövs erbjuds alternativ omsorg för barn, i enlighet med FN:s riktlinjer för barn i alternativ omsorg. Nationellt och internationellt arbetar SOS Barnbyar för ett inkluderande och säkert samhälle som fångar upp och skapar bättre levnadsvillkor för barn och familjer som lever i utsatthet.

Barn och unga som känner till sina rättigheter har större möjligheter att stå upp för sig själva, sitt liv och sin kropp. Därför utför SOS Barnbyar inte bara direkta hälsoinsatser, utan arbetar framför allt på en strukturell nivå, för att stärka ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter, samt deras mentala och psykosociala hälsa.

SOS Barnbyar ser till att barn och unga kan gå i skolan och utbilda sig – från tidig barndom och grundskola till högre studier och yrkesutbildningar som förbereder för arbetslivet. Hela samhällen förstärks genom öppna föreläsningar och erfarenhetsutbyte, genom partnerskap och samverkan stärks också kommunala skolor. Vid katastrofer bedriver vi undervisning på barnvänliga platser.

Genom att samarbeta med partners får ungdomar möjlighet att utveckla sina kunskaper och färdigheter, exempelvis via kurser, praktikplatser och mentorsprogram. Det ökar deras nätverk och lägger grunden till ett stabilt yrkesliv och ett självförsörjande vuxenliv.

SOS Barnbyar arbetar aktivt med att utveckla och påverka styrdokument och ramverk som ser till att alla har samma rättigheter och möjligheter i samhället. Det är ett arbete mot diskriminering och för social inkludering som hjälper barn, familjer och lokalsamhällen att bryta fattigdomsspiralen så att framtidens generationer får leva under samma villkor.

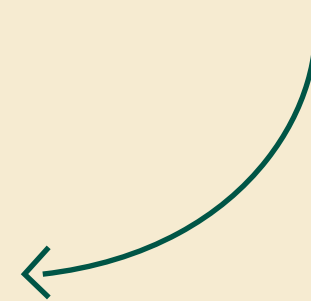

Genom att aktivt arbeta för att stärka barns rättigheter och låta dem uttrycka sin mening tränas de också i demokrati och hur man bygger ett starkt inkluderande samhälle. SOS Barnbyar är politiskt och religiöst obunden och tar alltid hänsyn till barnets bästa – och arbetar aktivt för att säkra rutiner kring det.

Nära partnerskap stärker SOS Barnbyars kapacitet och möjlighet att utveckla verksamheten – och vi söker ständigt nya innovativa lösningar. Vi har därför ett nära samarbete både med medlemmar inom federationen samt med andra samarbetspartners och organisationer så att fler barn ska ha chans att växa och utvecklas till sitt starkaste jag.

Målen vi framför
allt tar sikte mot

Resurser

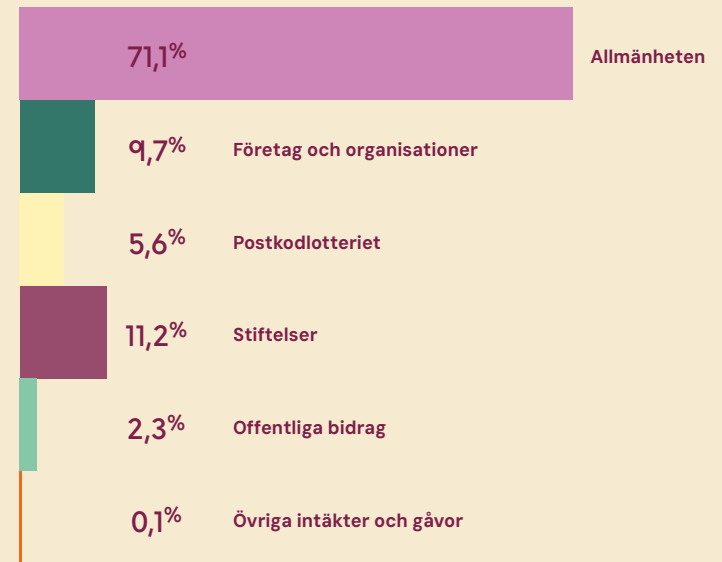
som gjorde vårt arbete möjligt

Årets insamling

Fördelning av ändamålskostnader

Härifrån kom bidragen

Resultat SOS Barnbyar Sverige 2023

375 miljoner
 374 537 489 kronor samlade vi in.

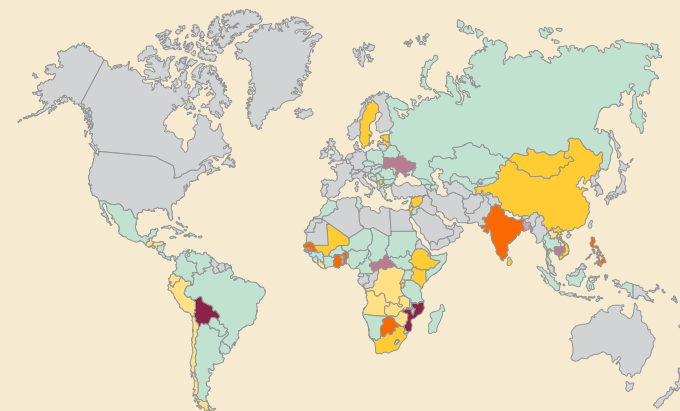
79%

Så mycket betalades ut till ändamålet. Administration och insamling 20%¹

¹ Summan av procentsatsen blir bara hundra om verksamhetsresultatet är exakt noll. Nu blev det ett överskott som möjliggör utveckling av verksamheten kommande år.

Hit gick stödet

Det här är länderna vi stöttat med svenska medel under året och upp till vilket belopp. I utbetalningarna ingår stöd för att driva program på en eller flera platser i landet, stöd för att stärka det strategiska arbetet och för att öka kvaliteten i verksamheten som bedrivs av respektive SOS-organisation.

<25 mkr

Bolivia
Mozambique

<10 mkr

Senegal
Ghana
Botswana
Benin
Filippinerna
Indien

<2,5 mkr

Burundi   Mali
Estland   Lettland
Syrien   Sri Lanka
Ethiopien   Kosovo
Vietnam   Kina
Mongoliet   Sydafrika
Nepal   Sverige
Kenya

<500 000 kr

Paraguay	Brasilien	Kap Verde
Burkina Faso	Nicaragua	Serbien
Guinea-Bissau	Dominikanska Republiken	Nordmakedonien
Bosnien och Hercegovina	Zanzibar	Ekvatorialguinea
Uganda	Swaziland	Belarus
Kroatia	Somaliland	Georgien
Uruguay	Namibia	Ryssland
Kamerun	Mexiko	Jamaica
Colombia	Tunisien	Litauen
Indonesien	Armenien	Bulgarien
Malawi	Libanon	Uzbekistan
Nigeria	Costa Rica	Madagaskar
Kyrgyzstan	Argentina	Sydsudan
Venezuela	Elfenbenskusten	Israel
El Salvador	Somalia	Polen
Niger	Marocko	Grekland
Thailand	Tibet	Mauritius
Sierra Leone	Ungern	Nordcypern
Rumänien	Kazakstan	Tjeckien
Tanzania	Guinea	Djibouti
Jordanien	Lesotho	Tchad
Gambia	Azerbajdzjan	
Sudan	Albanien	

<20 mkr

Ukraina
Kambodja
Centralafrikanska Republiken
Haiti

<15 mkr

Bangladesh
Togo

<5 mkr

Palestina

<1 mkr

Rwanda   Angola
D.R. Kongo   Zambia
Laos   Peru
Ecuador   Zimbabwe
Guatemala   Honduras
Chile   Liberia
Dharamsala

Barnens möjliggörare

Engagemanget från alla viktiga givare, partners och andra som stöttar verksamheten är en förutsättning för hela vårt arbete. SOS Barnbyar samarbetar också med andra organisationer, myndigheter,

institutioner, filantroper och företag som, förutom med finansiella resurser, kan bidra med kunskap, erfarenhet och annat ovärderligt stöd.

64 350

faddrar

27

filantroper¹

87 400

sporadiska privata givare

477

övriga företag

37

företagspartners

21

testatorer²

5

offentliga bidragsgivare

Barnrättsnätverk

SOS Barnbyar är representerade i FN och arbetar där för att stärka barns rättigheter och ingår i flera arbetsgrupper tillsammans med andra barnrättsorganisationer. Organisationen ingår även i ett antal barnrättsnätverk, både nationella och internationella, bland annat dessa.

Nationella

Barnrättsnätverket för utvecklingsfrågor | Nätverket för barnkonventionen | Barnrättsdelegationen | CONCORD Sverige | Forum CIV

Internationella

Accountable Now | Better Care Network | Child Rights Connect | CONCORD | European Council on Refugees and Exiles (ECRE) | Joining Forces | The Civil Society Forum to End Violence | Against Children (CSO Forum) | The Global Partnership to End Violence Against Children | Voluntary Organizations in Cooperation in Emergencies (VOICE) | Rights in the Compacts | NetHope

¹ Privata givare som skänkt över 100 000 kr under året.

² Vars arvskifte i huvudsak verkställdes 2023.

Hur vi jobbar

Så kvalitetssäkrar vi arbetet

Allt vi gör har en övergripande målsättning att förbättra situationen för barn som förlorat föräldrars omsorg eller riskerar att göra det. För att uppnå det målet behöver en mängd aktiviteter uppfyllas, kvalitetssäkras och mätas; från att en givare valt att engagera sig – till att ett barn som förlorat allt, vågar möta världen med värme, nyfikenhet och hopp.

När SOS Barnbyar i Sverige planerar att finansiera ett nytt program tar vi alltid fram strategier och mål tillsammans med den SOS-organisation som ska implementera själva programmet i fält. Målen följer vi upp regelbundet så att vi får en helhetsbild av utvecklingen och kan fortsätta planera våra insatser. Effekterna uppnås i första hand genom det arbete som utförs på plats av våra SOS-kollegor – så deras förmåga att driva programmen är avgörande för att SOS Barnbyar i Sverige ska kunna uppfylla våra åtaganden gentemot våra givare och leverera resultat för vår målgrupp. Vår strategi är därför att bidra till att dessa SOS-organisationer

har de organisatoriska förutsättningarna, den kompetens och det mandat som krävs för att de ska kunna driva relevanta program av god kvalitet.

För att ta reda på i vilken grad vi uppfyller vårt löfte till barnen har vi inom hela federationen tagit fram en strategi och effektmål som lyfts i den här rapporten. Varje effektmål har ett antal indikatorer kopplade till sig, som visar hur insatserna skapar resultat för målgruppen. I rapporten ingår också ett avsnitt om vad vi gör i övrigt för att förbättra situationen för målgruppen. Programmets standard

följs upp med hjälp av programsmål som säkerställer att insatserna i programmen följer de strategier, ramverk och styrdokument som är uppsatta för SOS Barnbyars arbete. Programmålen har SOS Barnbyar i Sverige satt upp för den internationella programverksamheten vi finansierar, så att de är utformade på ett visst sätt. Det gör att vi kan rikta svenska medel än mer kraftfullt och fokusera på verksamheter och platser där vi ser att de gör bäst nytta på sikt. Kvalitetsmålen säkrar att programmen implementeras kostnadseffektivt och är av hög kvalitet – tack vare stöd från SOS Barnbyar i Sverige.

Våra aktiviteter

Om SOS Barnbyar gör det här...

- Stärker federationens organisatoriska satsningar
- Efterfrågar och följer upp kvalitet i implementering av våra program och projekt
- Stärker andra SOS-organisationers kapacitet
- Stödjer SOS-organisationers självförsörjning
- Fokuserar våra resurser på utvalda områden
- Matchar givares behov med behov i fält

Kvalitetsmål

... hjälper det SOS-kollegor som driver program att...

- Implementera program enligt federationens kvalitetsstandarder
- Uppnå självförsörjning
- Använda resurser effektivt
- Arbeta mål och resultatstyr
- Utforma/paketera program som är attraktiva för givare

Programsmål

... vilket leder till att programmet vi stöttar är kostnadseffektiva och kvalitetssäkrade, dvs...

- Uppfyller kvalitetsmål
- Styr mot vår gemensamma strategi inom federationen.
- Använder medel effektivt
- Är fullt finansierade

Effektmål

... vilket i sin tur bidrar till förbättrade resultat i våra program.

Alltid med resultatet i fokus

Inom SOS Barnbyar använder vi ett resultatbaserat arbetssätt. Det innebär att vi i planering och uppföljning utgår från målgruppen och de effekter vi vill uppnå för dem, snarare än våra egna insatser och aktiviteter.

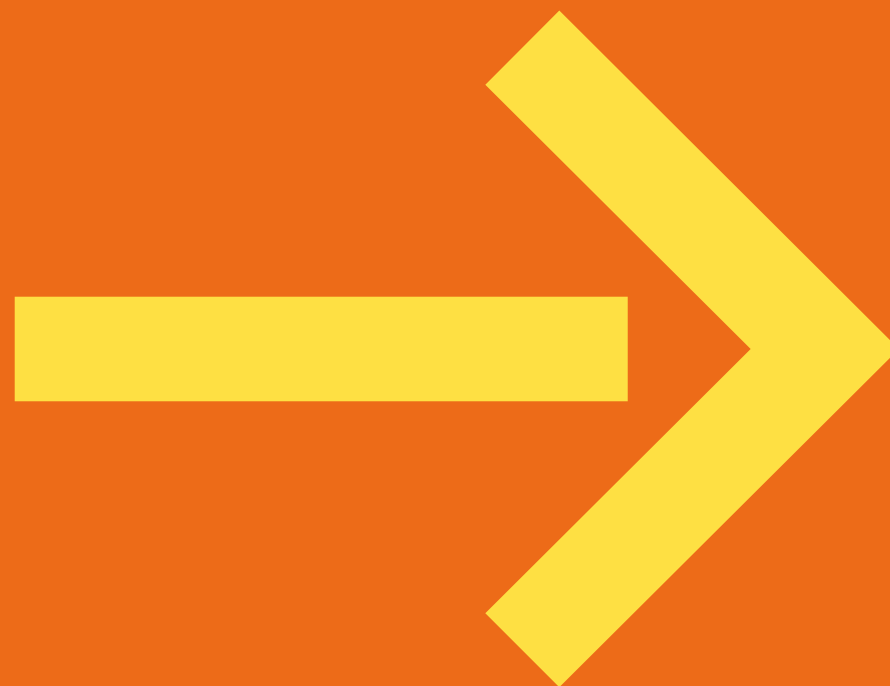
För att skapa relevanta program som gör skillnad för målgruppen krävs kunskap om hur behoven ser ut. Därför inleder vi alltid planering av ny verksamhet med en behovsanalys, som kartlägger situationen ur ett barnrättsperspektiv, vilka brister som finns och vilka som är ansvariga för att åtgärda dem. Behovsanalysen hjälper oss att definiera problemet, och därmed även den önskade situation vi vill att våra insatser ska leda till. Först när vi vet det kan vi fortsätta att planera insatser och resurser enligt en logisk kedja där resurser leder till aktiviteter, som leder till kortsiktiga resultat som i sin tur leder till projekt målet. Redan i planeringsstadiet tar vi fram en uppföljnings- och

utvärderingsplan för att följa upp insatserna kontinuerligt och se till utvecklingen går åt det håll vi vill. Genom att göra regelbundna uppföljningar och dokumentera lärdomar kan vi få underlag för styrning av verksamheten, och för planering av kommande program. Genom att arbeta resultatbaserat utformas programmen utifrån vad som ska uppnås. Arbetet görs ur ett lärande- och utvecklingsperspektiv.

I de flesta fall samverkar SOS Barnbyar med lokala samhällsaktörer och -funktioner, vilket skapar förutsättningar för att strukturer kan förändras och en

hållbar lösning etableras över tid. När programmen väl påbörjats, följer personal på plats upp utfallet löpande genom ett antal kriterier och registrerar all data i en gemensam databas för hela federationen. Det ger oss möjlighet att följa resultaten över tid och ta ut indikatorer för hur programmen presterar. Projekten följs upp på liknande sätt med fokus på vilka resultat som ska uppnås och en konceptförklaring med aktiviteter och mätetal. Vid ett projekt är dialogen med lokalt anställd SOS-personal i regel tätare och innebär en mer fullödlig återrapportering till de finansörer som bidragit till att ett projekt har kunnat genomföras.

Strategier framåt

Samarbeten och flexibilitet ska öka effekten

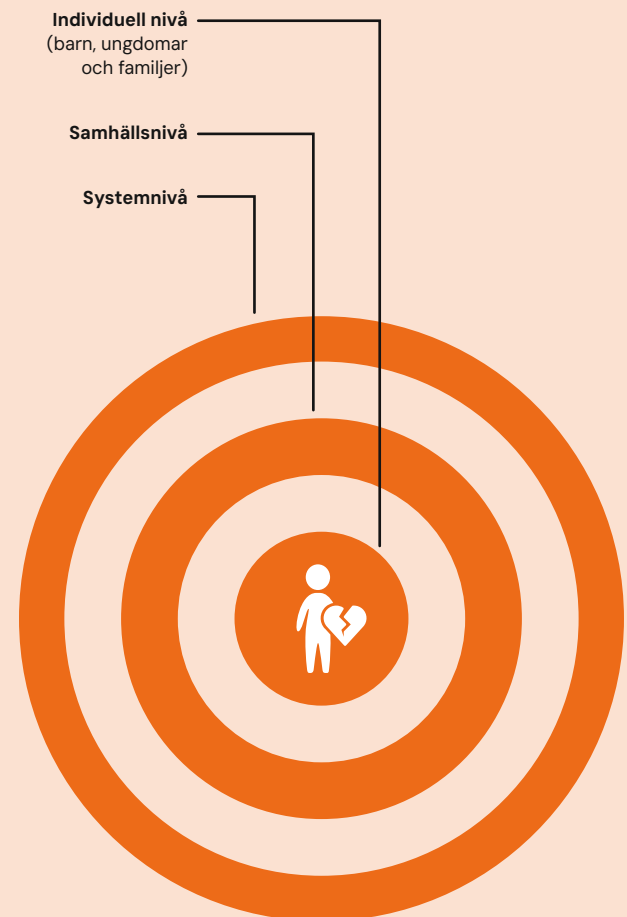
För att SOS Barnbyar i Sverige ska kunna arbeta med anpassade insatser som gör ännu större nytta behöver vi vara flexibla och gör en strategisk förflyttning de kommande tre åren. Då kommer vi att kunna använda våra medel där de behövs som mest, när flest – och där vi med vår expertis kan nå störst effekt.

Otillräckliga sociala barnskyddssystem och -skydds nät, konflikter och katastrofer runt om i världen gör att ett av tio barn just nu tvingas leva under svåra förhållanden, utan det stöd de behöver för att kunna förbereda sig för framtiden. En föränderlig värld ställer höga krav på att vi kan använda våra medel där de behövs som mest, när flest och där vi med vår expertis kan nå störst effekt.

Om vi vidgar vårt arbete och kombinerar insatser på individnivå med att arbeta med lokal mobilisering och kapacitetsstärkande insatser, som utbildning, coaching och nätverksbyggande kan vi förebygga familjesplittning

och fattigdom. På så sätt kan vi skapa förutsättningar för att fler barn får en trygg uppväxt. Genom att samverka med lokala aktörer stärker vi hela samhällen och når fler. Våra insatser får därmed större effekt.

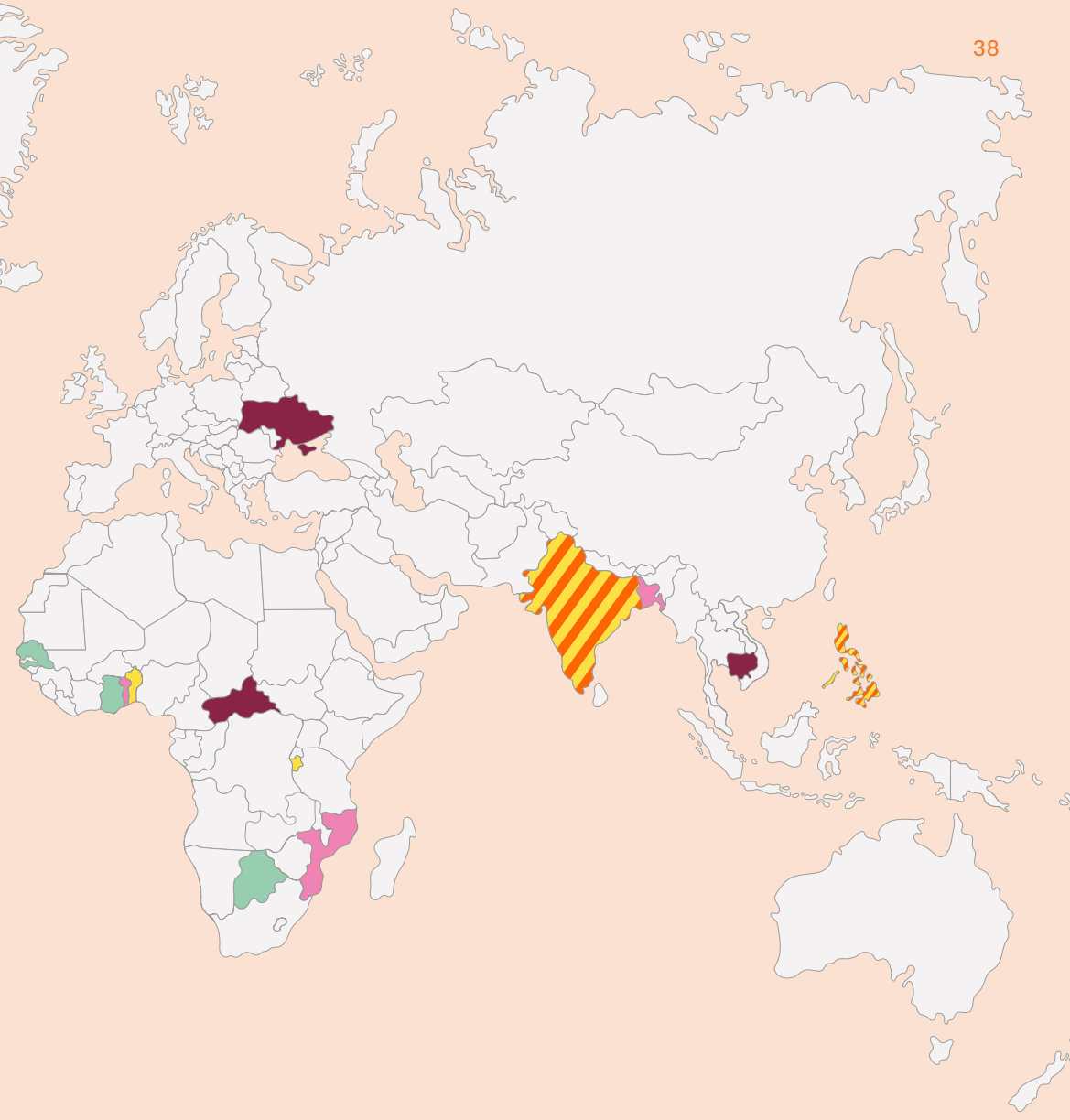
De kommande åren vill vi därför rikta in vårt arbete på att nå fler, bidra till strukturell förändring, skapa en mer flexibel och långsiktig finansiering samt kunna möta de stegrade behoven hos vår målgrupp – alltid med barnets bästa i fokus. För mer information se SOS Barnbyars strategi för 2025–2027, som vid den här rapportens publicering inte är slutgiltigt fastslagen.

Vi stöttar barn på flera nivåer och stärker de yttre cirkelarna för att nå fler.

Stärker barn världen över

SOS Barnbyar når barn i fler än 130 länder i världen, bland annat genom faderskapsprogram som stötts av givare i Sverige. SOS Barnbyar i Sverige har ett extra nära samarbete med SOS-organisationer i ett femtontal av dessa länder, där vi stöttar strategiskt så att de ska kunna bedriva egen insamling på sikt. Några av dem är på god väg att stå på egna ben och några har fortsatt stora behov av stöd.

	Självständig partner Indien Filippinerna		Extremt stora behov/utmaningar Ukraina Centralafrikanska Republiken Haiti Kambodja		På väg mot självständighet Bolivia Senegal Botswana Ghana		Fortsatt stora behov Togo Moçambique Bangladesh		Öronmärkta från en specifik givare Palestina Burundi Benin Indien Filippinerna
--	---	--	--	--	---	--	---	--	--

Rapportens avgränsning

Mätningen av effektmålen i den här rapporten baseras på data från program som helt eller delvis finansieras av svenska medel – det vill säga med stöd från insamling som bedrivs i Sverige. Denna data är hämtad från SOS Barnbyars fokusländer.

Tidsmässigt är uttaget avgränsat till 2023. Men förändringar tar tid och effektmätning är komplext. Att ge barn en trygg uppväxt görs inte på en dag. Och inte på bara ett år heller. Det vill säga; en investering som görs ett visst år kan knappast tillskrivas effekterna samma år – sannolikt gjordes den investeringen flera år tidigare. Men denna data ger oss ändå en bild av hur pass verksamma våra långsiktiga insatser är, och visar om det sker en förändring åt något håll.

Stöd på flera nivåer

I den här rapporten lyfter vi våra olika effektmål för att redovisa hur vi tillsammans med våra givare skapade

effekt under året. Målen är formulerade utifrån vårt långsiktiga arbete med att stärka familjer, finnas där för barn och unga som saknar föräldrars omsorg och våra insatser som gör att dessa ungdomar kan kliva in i vuxenlivet som självständiga, självförsörjande individer. Vi arbetar för att uppnå effektmålen dels genom att stödja enskilda individer, dels genom att stärka samhällen och att stödja och påverka myndigheter att införa familje- och barnvänliga reformer och strukturer.

De mer innovativa satsningarna som drivs mer i projektform redovisar vi genom några exempel från året. Projekten ger oss möjlighet att innovera verksamheten,

testa nya koncept och skaffa erfarenheter och är utvecklade från idéer och koncept som grundar sig på behov vi ser i de långsiktiga programmen. Erfarenheter, lärdomar och metoder från projekt används för att stärka resultaten i våra program. Projekten finansieras i regel med öronmärkta medel genom insamling i Sverige, och finansieringsansvaret är vanligen knutet till en specifik givare. Under året finansierade vi flera sådana projekt i humanitära kontexter, där situationen inte möjliggör långsiktigt planerade utvecklingsinsatser.

Ny standard ska visa gåvans effekt

Från och med våren 2024 finns det en standard för effektmätning i Sverige, utgiven av Svenska institutet för Standarder (SIS). Den är framtagen för att vi ska ha en enhetlig, gemensam syn och terminologi av social och miljömässig effektmätning av hög kvalitet, jämförbar inom branschen

– vilket också bidrar till att givaren får en tydligare helhetsbild.

Vi välkomnar denna standardisering och tittar just nu på hur vi kan applicera den i vår nationella verksamhet framåt. Men eftersom det arbetet

ännu inte är klart, och den här redovisningen utgår från insatser 2023, innebär det att den här rapporten inte har SIS' standard för effektmätning som utgångspunkt.

Adress SOS Barnbyar,
Krukmakargatan 37 A
Box 17256
SE-104 62 Stockholm

Telefonnummer 08-545 832 00

Juridisk form Ideell förening

Plusgiro 90 02 03-1, 90 02 29-6

Bankgiro 900-2031

Webbplats sos-barnbyar.se

Org. nummer 802405-7815

SOS Barnbyar är medlem i Giva Sverige och granskas av Svensk Insamlingskontroll.

**SOS
BARNBYAR**